

πηγή που τον άγγιζε κιόλα με τα πλατιά γυαλι-
στερά του φύλλα. Γύρω τριγύρω λουλούδιζαν κι
άλλα άνθια όλων των ειδών και των χρωμάτων. Τα
μύρα τους συγχέονταν σε μιὰ τέλεια άρμονία εύω-
διας κι άρωμάτων. Αύτός δεν είδε παρά το Γαλά-
ζιο Λουλούδι!

Πολύν καιρό και τρυφερά και μ' άνείπωτη λα-
χτάρα το κοίταζε. Τέλος αίστάνθηκε πώς έπρεπε
να πάει πιο αιμά. Τότες άρχισε εκείνο να κουνιέται
και να μεταμορφώνεται. Τα φύλλα του γυάλιζαν
πιο λαμπερά και συμμαζεύονταν πιο σφιχτά γύρω
στο στέλεχος του που έλο και αύξαινε. Το λουλούδι
έσκυβε κατ' αυτόνε και τα πέταλά του έδειχναν
ν' άνοιγη και να ξεδιπλώνεται από μέσα τους ένα
γαλάζιο γιορτανί από μαργαριτάρια κι από πιο
μέσα άπαλά βλέποντάς τον στα μάτια να του χα-
μογελάει το έρατεινό πρόσωπο κοριτσιού. 'Η γλυ-
κειά έκπληξή του μεγάλωνε με τη θυμαστή τούτη
μεταμόρφωση.

Άξαφνα άκούει τη φωνή της μητέρας του που
τόνε καλούσε και βρίσκεται ξυπνητός στο πατρικό
του σπίτι περιλουσμένος με τη χρυσή πλημύρα του
πρωϊνού φωτός.

(Μετάφραση από το Άγγλικό
του Βάν Ντάιν)

A. Γ. ΜΑΡΠΟΥΤΖΟΥΛΟΥΣ

ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟ ΦΩΣ ΣΤΟ ΠΑΝΕΡΓΑΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ ΒΟΛΟΥ

«Οι δημοτικιστάι εκλήθησαν υπό της
ιστορίας να παίξουν σπουδαίον ρόλον
εις την αναγέννησιν της κοινωνίας μας».
ΣΚΛΗΡΟΣ. — Τό Κοινωνι-
κόν μας ζήτημα. Σελ. 53.

Η συζήτηση για το γλωσσικό ζήτημα τον τε-
λευταίο καιρό έχει εξαπλωθεί σε όλους τους κύκλους
της μορφωμένης κοινωνίας μας, κι αυτό έφερε ση-
μαντική πρόοδο στον άγωνα της επικράτησης της
φυσικής, άπλης και πλούσιας Δημοτικής μας γλώσ-
σας, που τον έχουν κάμει 'Ιδέα και Πίστη τα πιο
μεγάλα σύγχρονα φιλολογικά μας όνόματα.

Μα ο δρόμος αυτός της συζήτησης από τους

μορφωμένους κύκλους, δεν είναι όπως δείχτηκε
ίσταμε τώρα ο πιο κατάλληλος για τη γλήγορη
νίκη της γλωσσικής ιδέας. Από τις πολλές, ή κυ-
ριότερη και σπουδαιότερη άφορμή είναι που δύ-
σκολα οι τέτοιοι κύκλοι μπορεί ν' άκουστούν από
τη μεγάλη άστική τάξη, και γιατί τα ιδανικά της
είναι τονισμένα από την παράδοση στον πιο βαθύ
και τυφλό σχολαστικισμό, και γιατί ή νίκη της Δη-
μοτικής μας θα σημάνη το άνοιγμα των ματιών του
λαού προς κάθε είδος πνευματική κίνηση, πράμα
που φυσικά στέκεται ενάντιο στα λογής λογής συ-
φροντά της.

Για τουτό εκείνοι οι δημοτικιστές που έχουνε
μπει πιο πολύ στο άληθινό πνεύμα του Άγωνα, και
κατάλαβαν βαθειά τη σημασία που έχουνε τα λόγια
κ. Σκληρού, που βάλθηκαν κορώνα σε τουτό το άρ-
θρο, άρχινήσανε να νοιάθουν πώς ε λαός και μά-
λιστα ο πιεζόμενος πιο πολύ λαός από τη γλωσσική
σκλαδιά, ο εργατικός, είναι εκείνος που πρέπει να
πάρη άπάνου του το μεγάλο ζήτημα, για να του
χαρίση την τελειωτική νίκη.

Για να πάρη όμως το ζήτημα άπάνου του πρέ-
πει να το χωνέψη, να το βάλη μέσα στην καρδιά
του, να του γίνη πίστη του άληθινή. Και ο μένος
τρόπος είναι να του το δείξουνε οι δημοτικιστές από
την άληθινή του μεριά. Γιατί κοντά στα τόσα άλλα,
οι δασκάλαι, που δούλεψαν ίσταμε σήμερα σαν τυ-
φλά όργανα της άστικής κυρίαρχης τάξης, έχουν
καταφέρει και τουτό: Να σκοτίσουν το πνεύμα του
λαού σε τέτοιο βαθμό, να του γυρίσουν τη φυσική
του ξυπνάδα τόσο πολύ, που να έρχεται ο ίδιος ο
λαός, γιατί δεν ξέρει, γιατί δεν τον άφήσανε να
ξέρη, και να παίρνη τους δημοτικιστάδες, τους άλη-
θινούς του σύμμαχους, για όχτρούς του. 'Η τέτοια
πρόληψη έχει εξαπλωθεί με πολλή μαστοριά, και
χαδεύεται με τρανή πιτηδεισιώδη από τους λογής ά-
στικούς άρχοντες και δημοσιογράφους, και περπατά
κι αυτή μαζί με τις άλλες πρόληψεις που έρχεται να
ρίξη ή Σοσιαλιστική 'Ιδέα.

Η σοσιαλιστική ιδέα δεν είτανε δυνατό, παρὰ
να φυτρώση λαγερή και μεστή στον τόπο που πάν-
τοτες λατρεύτηκε ή Λευτεριά με έλο το πλάτος της
σημασίας της. Ο ραγιαδισμός, ή λατρεία στο χρη-
μα, το σκόψιμο των ανθρώπων μπροστά στον κάθε
τυχαίο παραδοχό, ή βασιλεία της ψευτοζωής, ή
πολιτική του ρούφουλα και της άρπαγής, θα χτυ-
πηθή γερά από το γενναίο, τον άγνό, τον άνόθευτο,

τον τίμιο εργατικό έλληνικό λαό, που έρχεται να
τονε βγάλη από το σκοτάδι που βρίσκεται, ή με-
γάλη Σοσιαλιστική 'Ιδέα, φέρνοντας τις αύρες της
χαράς, της ζωής, της ισότητας και της άδερφο-
σύνης.

*

Η «Κοινωνιολογική Έταιρία» οργανώνει, σε
δυο μήνες στο Βέλο, πανεργατικό συνέδριο, όπου θα
μαζευτούνε άντιπρόσωποι από όλα τα εργατικά σω-
ματεία της Ελλάδας, με σκοπό να καταστρώσουν
το πρόγραμμα για το μελλούμενο Έργατικό κόμμα.

Τα θέματα που θα συζητηθούνε και θ' άποφασί-
στούνε θα είναι, βέβαια, ο δρόμος που θ' ακολου-
θήση το κόμμα στην πολιτική, ο τρόπος που θα ζη-
τήση τις διάφορες μεταρρυθμίσεις, κι ακόμα ποιές θα
είναι αυτές οι μεταρρυθμίσεις στην άστική και ποι-
νική δικαιοσύνη, στη φορολογία, στη διοίκηση, στην
εκπαίδεψή, στο έμπόριο, στην εργασία, και σ' όλους
τους κλάδους της κοινωνικής ζωής μας, σύμφωνα
πάντα με τις ανάγκες του εργαζόμενου λαού.

Ανάγκη λοιπόν στο Πανεργατικό συνέδριο να
συζητηθή πλατεία στο κεφάλαιο της δημόσιας εκ-
παίδεψης, το γλωσσικό σύστημα που εφαρμόζεται
σήμερα στα σχολεία και τ' άποτελέσματα που φέρ-
νει. Ανάγκη να δείχτη έλοφάνερα, πώς το παιδί
διαστρέφεται σε χαρακτήρα και σε μυαλό, πώς δε
μαθαίνει τίποτε πραχτικό κι ωφέλιμο για την κατο-
πινή του ζωή, πώς νερούλιάζεται από νεκρούς τύ-
πους και περασμένα γλωσσικά μεγαλεία, πώς όδη-
γείται στην ψευτιά της ζωής, πώς γίνεται τεμπέ-
λης θεσιθήρας, πώς σπαταλά δύναμη και νιότη στην
άχορταγιά του μιστριωτισμού, πώς χάνεται μέσα σε
δρόμους πνευματικής μούχλας και θανατερής δεισι-
δαιμονίας.

Ανάγκη να τονιστή ποιές είναι καθολικά ο ά-
γωνας των Δημοτικιστάδων, τί σημασία έχει για το
λαό, τί άποτέλεσμα για την πνευματική του μέρ-
ψωση, τί χτύπημα, τί μπαλοτέ κλείνει μέσα του για
τους κυρίαρχους λαογδύτες, τί ζωή και τί κίνηση
θα φέρη ή νίκη της φυσικής κι άληθινής γλώσσας
του Έλληνικού λαού.

Από μια τέτοια συζήτηση άδύνατο να μὴν ξε-
πηταχτή λαμπρή, φωτεινή, δυνατή, μεγάλη ή Άλή-
θεια. Άδύνατο να μὴν ένθουσιάζη τους εργάτες, να
μὴν τους άνοιξη τα μάτια, να μὴν τους φέρη τη
συνειδηση του τί κλωθεται γύρω τους, να μὴν τους
κάμη φανατικούς για την 'Ιδέα.

ΚΟΣΜΑΣ. Θα σου πω. Ανάγκη όμως να μὴν
κουράζεσαι. Θα σου διηγηθώ όλο μου το προσκό-
νημα. Θάρχουμαι στο σπίτι του κάθε μέρα, αν με
θέλησ; θα μένω μαζί σου όσο σ' άρέσει, χωρίς όμως
να κουράζεσαι. Κάθης' εδω.

ΛΟΥΚΙΟΣ (χαμογελώντας). Νομίζεις πως είμαι
τόσο άδύνατος;

ΚΟΣΜΑΣ. Όχι. είσαι καλά πιά, με είναι
προτιμότερο να μὴν κοπιάζης. Κάθης' εδω...
(Τον κάνει να καθήση κοντά στο παράθυρο. κοιτά
ζει το λόφο που ζωγραφίζεται καθαρά στον άπει-
λιότικον ούρανό.) Άχ, φίλε μου, πράματα θυμα-
στά έχουν άντικρύσει τα μάτια μου κ' έχουνε πιη
ένα φως, όπου μπρός σε κείε ότ και τουτό φαίνε-
ται ξεθωριασμένο. όμως, ζμα ξαναθλιέπω μιάν άπλη
γραμμή σαν εκείνη εκεί (κτύπα κει το Σάν-Μι-
νιάτο!) μου φίνεται πως ξανακρίτικω όλονε τον
έαυτό μου ύστερ' από 'να διάλειμμα πλάνης.
Κύττα κει την εύλογημένη τη ραχούλα 'Η πυρ-
μίδα του Χέσπκ δε πέ κάνει να ξεχάσης τη Μπέλλα
Βιλλανέλλα και πολύ συχνά, στα περιβόλια της
Κούμπας και της Γίζας, στις στέρνες εκείνες του
μελιού, μκισσώντας ένα στυρι μκιστίχα, συλλογι-
στηκα κάποιου λυγερό κυπαρίσι της Τσικάνας, στην

άκρη κάποιου ξερακιανού έλικώνα.
ΛΟΥΚΙΟΣ (μικροκλείνοντας τα μάτια κάτω από
την άνοιξιάτικη πνοή). Είναι καλά καιεις εδω. δεν
είν' άλγίθεικ; Είναι μια μυρουδιά από μενεξέδες...
Μήπως είναι κανένα μάττο μενεξέδες μες την κά-
μερα; 'Η Σουλβία βάζει παντού μενεξέδες, ως και
στο μαζιλιάρι μου άποκάτου.

ΚΟΣΜΑΣ. Ξέρεις; Σου έχω φέρει, ανάμεσα
στα φύλλα ενός κορακιού, τους μενεξέδες της Έρη
μου. Τους έχω κομμένους απ' τον κηπο ενός περι-
κού μοναστηριού, στα περιχώρα της Θεβαΐδας, στις
πλαγιές του Μοκάτταμ, σ' ένα ψήλωμα από ζυμο.
'Εκει, σε μια σπηλιά σκαμμένη στο βουνό, σκεπα-
σμένη με σιλτέδες και μιντέρικ, οι καλογέροι φι-
λεύοννε τον ξένο ένα ταχί μ' ιδιαίτερο άρωμα, το
άράπικο ταχί, το εύωδιασμένο με μενεξέδες.

ΛΟΥΚΙΟΣ. Και μου τού; έφερες, θυμαίνους
μέσ σ' ένα βιβλίο! Είπουν εύτυχισμένος σαν τους
έκοδες, κει κάτω κ' εγώ θα μπορούσα να είμουν
μαζί σου.

ΚΟΣΜΑΣ. Τα πάντα είταν έλησμονιά κει
κάτω. Άνεβαινα μια ψηλή, όλόρθη σκάλα, που
πάει από τη ρίζα του βουνού ως την πόρτα των
Μπεκτασήδων. 'Η Έρμος είτανε όλοτρόγυρα:

μια άπέραντη τυφλωτική ξερακιά όπου ζούτανε μο-
νάχα του άνέμου ή άνάτη και της ζέστης ή λάβρα.
Δεν ξεχώριζα εδω κ' εκεί, μέσα στις άμμουδιές,
παρά τις άσπρες πέτρες των άράπικων νεκροταφείων.
'Ακουγα τις φωνές των γερακιών, τετράψηλα στον
ούρανό. 'Εβλεπα στο Νεΐλο να περιούν κοπαδια-
στές οι βάρκες με τα μεγάλα τα λατινία, άσπρες,
άργές, άδιάκοπκ, άδιάκοπκ, σα νάσπεργε χιόνι. Και
σιγά σιγά βυθιζόμουν σε μιάν έκσταση που είν' άδυ-
νατο ό; τώρα να τη γνώριτες ετού: στην έκσταση
του φωτός.

ΛΟΥΚΙΟΣ (με φωνή που μιλάει άπομακρη).
Κ' εγώ θα μπορούσα να είμαι μαζί σου, να χα-
ζεύω, να ξεχνώ, να όνειρεύομαι, να μεθώ με το
φως. Ταξίδεψες στο Νεΐλο, άλήθεικ ε; με μια
πικιά βάρκα φορτωμένη με άσπιά, με σκκιιά και
με κλουβιά. Βγήκες σ' ένα νητι κατὰ το δειλινο.
είπουν ντυμένος με μάλλινα άσπρα; διψώσες και ξε-
διψάσες σε μια πηγή πορπάτησες, γυμνά τα πόδια,
πένου στα λουλούδικ κ' ή μυρουδιά είτανε τόσο δυ-
νατή όττε σου ραινόταν πως δεν πεινούσες πιά.
'Α, τ' έχω συλλογιστή. τ' έχω άιστηνθή κατὰ τα
πράμκκκ, απ' το προσέκφαλό μου... Και ό; και
στην έρημο σ' ακολουθεύσες, ζμα άνέβαινε ο πυρε-

Κ' έτσι θα ιδούμε στὸ πείσμα δλων ἔτσι νομίζουσι, πὼς βρίσκεται πιθαμένη μέσα στὸν ἐργασζόμενο λαὸ ἡ ψυχὴ ποὺ θὰ φέρῃ τὴν ἀληθινὴ ζωὴ σὲ τοῦτο τὸν τόπο, θὰ ιδούμε νὰ κηρυχτῆ ἀπὸ τὴν ἴδια αὐτὴ λαϊκὴ ψυχὴ ἡ καθιέρωση τῆς Δημοτικῆς μας σὺν πρόγραμμα τοῦ Ἐργατικοῦ κόμματος, ποὺ θὰ εἶναι ἡ πρώτη νίκη, ἡ πρώτη φωνὴ τοῦ ἀθάνατου καὶ πάντα νέου λαοῦ μας πὼς ζῆ, ζῆ καὶ πὼς ἡ ὄρα ἔφτασε γιὰ νὰ πατήσῃ τὴς λογῆς πρόδητες ποὺ τὸν ἔχουσι ποδοκλιτασμένο, δούλο καὶ ραγιά μιᾶς ἀτιμῆς Τυραννίας.

Γιὰ τοῦτο ἔχουσι χρέος οἱ ἀληθινοὶ παιδαγωγοὶ μας καὶ οἱ δημοτικιστὲς ἐκεῖνοι ποὺ εἶναι ἕξαισι νὰ διαχειριστοῦσι τὸ ζήτημα, νὰ μὴ λείψουσι ἀπὸ τὸ Πανεργατικὸ συνέδριον τοῦ Βόλου. Ἡ θέση τους εἶναι πλάι στοὺς ἀντιπρόσωπους τῆς ἐργατικῆς τάξης, καὶ ἔσκοπός τους κοινός. Νὰ χτυπήσουσι ἐκεῖνους ποὺ μὲ κάθε τρόπο κιντᾶζουσι νὰ κλέψουσι τὸν ἔδρωτα τοῦ λαοῦ καὶ σήκωσι νὰ τοῦ σηκώσουσι τὴ γλώσσα.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ

ΑΝΘΙΩΝ ΑΓΑΠΗΣ

Στοῦ κρίνου τὴν παρθενικὴν ψυχὴ λευκὸ ἕνα ὄνειρον ἠπλώσει φρεσὸν ἄσημένον — Τῆς καλοκαιριῆς βραδιᾶς διώθη ἡ προσευχὴ λαίρες σκοσιπῶνας γόρου τῆς τοῦ μεθυστοῦ τίς ἔνοιες —

Τὰ μεραμένο μάτια του κοιτοῦν ἡδονικὰ τὸ ῥόδο, ποὺ κρουσιτάλινα προσμένει ν' ἀνθογυάλια καὶ πόθον ἀγέρει ἰδγεῖται καὶ σὺσμιζαν γλυκὰ κ' ἐπιθαλάμια τόμισαν τὰ βραδινὰ μοιστρούλια.

Ἐπόθων ξεδιψάσματα σὲ βρύσας ἡδονῆς, ὦ ἀνθιῶν ἀγέτες μουσιές, ποὺ λιώνετε σὲ μύρα. Κ' ἐσέφωτῶ καεδιά, ἀεσφαιή σὺν τῇ Σαφῶ θεητικῆς κὶ ἀργουσιτάλινα ὁ πόνος σου σὲ τραγουδιῶν πλημύρα.

ΜΕΛΙΚΕΡΤΗΣ

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΧΟΡΝ

“ΟΙ ΠΕΤΡΟΧΑΡΗΔΕΣ,,

ΔΡΑΜΑ ΣΕ ΜΕΡΗ ΤΡΙΑ

Πουλιούνται 1 δρ. στὰ γραφεῖα τοῦ «Νουμά».

τὸς· σὲ μιὰν ἔρημον μὲ κόκκινους ἄμμοις, ἔλα σπαρμένη μὲ γυαλιστὰ πετράδια ποὺ ξεροουδίζουσι τριζοβόλωντας σὺν κληματοβεργες στὴ φωτιά. (Διακοπή. Ἀνασηκώνεται λιγὰκι ἐρωτῶνας μὲ τόνο καθέρου, μ' ἀνοιχτὰ τὰ μάτια :) Ἐμὲ τῇ Σφίγγα;

ΚΟΣΜΑΣ. Τὴν πρώτη φράξ τὴν εἶδα νύχτα, μὲ τὸ φῶς τῶν ἀστῶν, χωμένη στὸν ἔμμο, ἔπου κρατοῦσαν ἀκόμα τᾶγρια σημάδια τῆς ἀνεμοζάλης. Μονάχα τὸ πρόσωπο καὶ τὰ καπούλια ἐξεῖχαν ἀπὸ κείνη τὴν κατακλιτασμένη ἀμμοφουρτούα, ἡ μορφή ἡ ἀνθρώπινη κ' ἡ μορφή τοῦ ζώου. Τὸ πρόσωπο, ὅπου ἡ σκιὰ ἐκρυβε τὰ κρυψορέματα, κείνη τὴν ὥρα μὲ φάνηκε ὡραιότατο: γαλήνιο, σεβαστὸ καὶ γαλάζιο σὺν τῇ νύχτα, ἡμερο θαρρεῖς! Δὲν ὑπάρχει, Λουκιέ μου, τίποτα σὺν κόσμῳ ποὺ νὰ εἶναι πιὸ μόνο κὶ ἀπομόναχο ἀπὸ κείνη τὴν μορφή· μὰ ἡ ψυχὴ μου εἴτανε σὰν, ἐμπρὸς σὲ κοιμάμενα πλήθη λαοῦ, ἔπου στὰ βλεφάρὰ τους ἔπεφτε ἡ δροσούλα. Τὴν ξανάειδα, κατόπι, ἡμέρα. Καὶ τὸ μούτρο εἴτανε μούτρο ζώου, ὅπως τὰ καπούλια ἡ μήτη καὶ τὰ μάγουλα εἴτανε φαγωμένα· οἱ κοσιλιές τῶν πυλιῶν βρωμίζανε τὴν μπελικ. Εἴτανε τὸ βαρὺ ἀφτέρουγο τίρας ὅπως τὸ φανταστῆκαν οἱ σκαφιτάδες τῶν τάφων, οἱ μπαλασμοτῆδες τῶν νεκρῶν. Καὶ μοῦ

Ο “ΝΟΥΜΑΣ,,

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἀθήνα Δρ. 8.— Γιὰ τὴς Ἐπαρχίες Δρ. Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ φρ. χρ. 10.

Γιὰ τὴς ἐπαρχίες δεχόμεστε καὶ τρίμηνας (2 δρ. τὴν μηνία) συνδρομῆς.

Κανένας δὲ γράφεται συνδρομητῆς ἂν δὲ στείλει μπροστὰ τὴ συνδρομὴν του.

10 λεπτὰ τὸ φύλλο λεπτὰ 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κδόσκια (Σύνταγμα, Ὁμόνοια Ἐθν. Τράπεζα Ἑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχιόδρομου (Ἀκαδημία), Βουλῆ, Σταθμὸς ἑπὶ τοῦ Σιδηρόδρομου Ὁμόνοια), στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἐστίας» Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου (ἀντικεῖν στὴ Βουλῆ).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, στὰ Πρακτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων, στὸν Πύργο στὸ βιβλιοπωλεῖο τοῦ κ. Κ. Βαρουξῆ, στὰ Σαλονικὴν στὸ βιβλιοπωλεῖο τοῦ κ. Γεωργίου, στὰ Χανιά (Κρήτη) στὸ Σύλλογον ὁ «Σολωμός».

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Οἱ μλόγηδες—Δουλικὴ γλώσσα Σύντεχνιές καὶ καθαρεύουσα.

ΔΑΣΚΑΛΟΙ μλόγηδες λοιπόν! Ὑστερ' ἀπὸ τὸν κ. Ἀριστ. Γαλανὸ ποὺ καταγγεῖλε τὴς προάλλες κάποιον δάσκαλον ποὺ τοῦ εἶπε τὸ παιδάκι του στὸ ξύλο καὶ τὸρνεε στὸ στρώμα, νὰ, κοντὰ κοντὰ κὶ ἄλλος, ὁ κ. Ἀναστ. Κ. Μωραῖτης ποὺ καταγγεῖλε στὴν «Ἀκρόπολη» τῆς Τετάρτης πὼς ὁ ἐλλήνοδασκαλὸς Μιχ. Γιωργαντᾶς εἶδει τὸ δωδεκαχροντικὸ ἀδερφάκι του τόσο ἀγρία, ὥστε τοῦ καταξέσκισε τὰ μούτρα καὶ λίγο ἀκόμα καὶ θὰ τοῦχυνε καὶ τὸ μάτι.

Καὶ λέει ὁ κ. Μωραῖτης:

—Θὰ πάρω τὸ ἀδερφάκι μου ἀπὸ τὸ χέρι καὶ θὰν τὸ πάω στὸ σπίτι τοῦ Ἐπουργοῦ τῆς Παιδείας καὶ στὸ σπίτι τοῦ Προέδρου τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου καὶ στὸ σπίτι τοῦ Ἐπιθεωρητῆ, κὶ ἂν δὲν καταφέρω τίποτα, θὰ πάω νὰ παραμονεύω κάτου ἀπὸ τὸ σκολεῖο καὶ θὰ σακατέψω τὸ δάσκαλον στὸ ξύλο.

Ἐμεῖς τὸν ἐσβουλεύουμε πρῶτα νὰ μπαλαρώσει τὸ δάσκαλον καὶ ὕστερα νὰ πάει νὰ κάνει τὴς βίβλιες ποὺ λογαριάζει, ἀφοῦ τόχουμε γιὰ σίγουρον πὼς ἀπὸ τὴς βίβλιες τίποτες δὲ θὰ βγεῖ. Ὁ κ. δάσκαλος, ἂν ἔχει προσάτη βουλευτὴ (ποῦ δὲ γίνεται, θάχει!), θὰ ἔξακολουθεῖ νὰ δέρνει καὶ νὰ μὴ δίνει κανενὸς λογαριασμὸ κὶ ὁ κ. Μωραῖτης, κάθε

ξαναπρόβαλε στὸν ἥλιο ἡ δικὴ σου ἡ Σφίγγα, ἐπιβλητικὴ καὶ ἀγνή, ποὺ ἔχει τὰ φτερά δλοζώντανα φυλακωμένα σὲ τοὺς ὄμους.

ΛΟΥΚΙΟΣ (μὲ ψυχρόρητη συγκίνηση). Τὸ ἀγαλμὰ μου; Μιλᾶς γιὰ τὸ ἀγαλμὰ μου; Τὸ εἶδες, ἀλήθεια πρὶ φύγῃ, καὶ σοῦ φάνηκε ὡραῖο. (Κυτάζει ἀνήσυχος πρὸς τὴν θύρα, ἀπὸ τὸ φόβον του μὴν τυχὸν ἀκούσῃ ἡ Σουλβία καὶ χαμηλώνει τὴ φωνή.) Σοῦ φάνηκε ὡραῖο, δὲν εἶν' ἀλήθεια;

ΚΟΣΜΑΣ.. Ὁραϊότατο.

(Ὁ ΛΟΥΚΙΟΣ σκεπάζει τὰ μάτια του μὲ τὰ δύο του τὰ χέρια καὶ ἀπομένει μερικὲς στιγμὲς βυθισμένος, σὰ νὰ γινεῖται νὰ ξοικετῆ κάποιον δρᾶμα μὲς τὸ σκοτάδι).

ΛΟΥΚΙΟΣ (ξεσκεπάζοντας τὸ πρόσωπό του). Δὲν τὴ βλέπω πιά, τὴ Σφίγγα μου. Μοῦ ξεφεύγει. Φαίνεται καὶ χάνεται σὰ στὴν ἀστραπή, θαμπωμένη. Ἄν τὴν εἶχα τώρα ἐδῶ μπροστὰ μου, θὰ μοῦ φαίνότανε κινούργια· θὰ ξεφώνιζα. Τὴν ἔχω σκελισμένη ἐγώ, μὲ τοῦτα μου τὰ χέρια; (Τηράζει τὰ χέρια του τὰ γλυμένα κ' αἰσθαντικὰ. Τὸν κυριεῖται ταραχὴ, δλοένα μεγαλήτερη). Δὲν τὸ ξέρω πιά, δὲν τὸ ξέρω πιά. Στὴν πρώτη μου τὴ θέρμη, ὅταν εἶχα ἀκόμη τὸ βόλι μὲς τὴ σάρκα καὶ τὸ ἀδιάκοπο

πρῶτὸ ποὺ θὰ στέλνει τὸ ἀδερφάκι του στὸ σκολεῖο θὰν τοῦ βάζει στὴ σάρκα, ἀντὶ βιβλία, μπαλαμάκια κ' ἐπίδεσμοις.

*

ΕΝΑΝ ἀπὸ τοὺς πρὸ χρησιμομένους χαρακτηρισμοὺς τῆς καθαρεύουσας τὸν ἔδωκε τελευταῖα ἡ «Ἀκρόπολη», ὀνοματίζοντας τὴ γλώσσα τῶν δούλων.

Νά, καὶ τὸ σκετικὸ παραγράφικὸ ποὺ τυπώθηκε στὴν «Ἀκρόπολη» τῆς Τετάρτης:

Ξανακρῦπτόμενοι εἰς τοὺς ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ἀνταποκρίτας μας νὰ παύσουσι νὰ μιστριωτίζουσι νὰ μιμοῦνται τὸ ὄφος τῆς «Ἀκροπόλεως», νὰ ἀποφεύγουσι πᾶσαν λέξιν μὴ ἐνοουμένην ἀπὸ τὸν λαόν.

Εἰρηρικὴ ἐπανόρθωσις καὶ μιστριωτικισμὸς δὲ συμβιβάζονται. Ὁ μιστριωτικισμὸς εἶναι ἡ γλώσσα τῶν δούλων.

Ἡμεῖς θέλομεν νὰ μεταβάλωμεν τοὺς συμπολίτας μας εἰς ἀρματολούς. Δοῦτε ν' ὄψταν ἀρματολικὴν κτλ.

Γιὰ νὰ ξαναγράψῃ ἡ «Ἀκρόπολη» τόσο κοντὰ κοντὰ γιὰ τὸ ἴδιο ζήτημα, θὰ βρῆκε τὸ δλοκό τῆς μὲ τοὺς ἐπαρχιωτὲς ἀνταποκρίτας τῆς. ποὺ θὰ τὴν πῆραν, φαίνεται, ὄχι γιὰ φημερίδα μὰ γιὰ Σεβαστοπούλειον δικηνοτισμὸ!

*

ΔΟΥΛΙΚΗ γλώσσα δὲ μιλοῦσε μοναχὰ οἱ ἀνταποκρίτες τῆς «Ἀκροπόλεως», μὰ καὶ οἱ συντεχνιές τῆς Ἀθῆνας. Γιατὶ οἱ πρόεδροι τους σὲ διάφορα μνημόνια τους ποὺ τυπώουσι στὴς ἐφημερίδας μεταχειρίζονται μιὰ τέτλια ἀπὸ πιετικὰ καθαρεύουσα ποὺ εἶναι σὺν ἀνεσάρτασε τὸ λαοῦ γιὰ τὰ διαβάζει.

Ἄν ἔχουσι κανένα δάσκαλον γιὰ γραμματικὸν τους, νὰ τὸν πῆσουσι γλήγορα καὶ νὰρμινύσουσι μοναχὰ τοὺς νὰ γράφουσι τὰ μνημόνια τους μὲ λόγια ἀπλά, γυπνητὰ, ποὺ νὰν τὰ νοιώθουσι ἐπιτέλους καὶ οἱ βίαιε ποὺ τὰ γράφουσι κὶ δοῦσι τὰ διαβάζουσι.

Ζητοῦσι νὰ ζυπνύσουσι οἱ βλοχνημένοι τὸ λαὸ καὶ τοῦ μιλῶν τέτλια γλώσσα, ποὺ τὴν ἀποκοιμίζουσι ἀκόμη περισσότερο.

ΕΓΩΪΣΜΟΣ

Μιὰ συζήτηση γιὰ νὰ θεωρηθῇ σοβαρὴ, καὶ γιὰ νὰ δώσῃ σὺν ἀναγνώστη μιὰ πρακτικὴ ὠφέλεια, ἔτσι ποὺ νὰ μὴ γεννιῶνται σὲ μυαλό του κάθε τόσο κὶ ἀντίφρασε, πρέπει νὰντι ἐπιστημονικῆ. Καὶ μὲ τὴ λέξη ἐπιστήμη ἐνοουῦμε μιὰ σειρά ἀπὸ νόμους σχετικὰ διαρκεῖς καὶ σταθεροὺς, καὶ ποὺ βγαίνουσι ἀπὸ μιὰ ἐντελῶς ἀντικειμενικὴ παρατήρηση, ἔσο τοῦτο εἶναι δυνατὸ. Συζήτησις στηρηγμένη μόνο σὲ ἀτομικοὺς πόθους, ἢ μόνο σὲ μοναδικὰ παραδείγματα, δίχω

βουητὸ τοῦ θανάτου πᾶνον στὴ χαμένη μου ψυχῇ τὴν ἔδωσα ὀρθῆ στυοῦ κρεβατιοῦ τὰ πόδια, ἀναμμένη σὰ λαμπάδα, σὰ νὰ τὴν εἶχα πλασμένη ἐγὼ ὁ ἴδιος ἀπὸ ὕλη ποὺ καίγει καὶ φέγγει. Ἐσοι μέρες πολλὲς καὶ πολλὲς νύχτες τὴν εἶδα, μέσ' ἀπὸ τὰ βλεφάρὰ μου. Ἄναθε μαζί μὲ τὴ θέρμη μου. Ἄνα κατῆκαν οἱ κλειδιάδες τῶν χεριῶν μου, γενόταν κὶ αὐτὴ φλόγα. Δὲς καὶ φούσκωνε καὶ χοχλάκιζε μὲ δαύτην ὄλο τὸ αἶμα τὸ χυμένο τὰ πόδια τῆς...

ΚΟΣΜΑΣ (ἀνήσυχος, κυττάζοντας κὶ αὐτὸς πρὸς τὴν θύρα, ἀπὸ τὸν ἴδιον φόβον). Λουκιέ, Λουκιέ, ἐλεγες πρῶτῆτερα πῶς, δὲν ἤξερες πιά τίποτα, πὼς δὲν ἤθελες πιά τίποτα νὰ θυμηθῆς... Λουκιέ! (Κουνάει ἀπαλὰ τὸ φίλον του ποὺ ἔχει μείνει προσηλωμένος.)

ΛΟΥΚΙΟΣ (συνεφερόντος). Μὴ φοβάσαι. Ὅλα εἶναι κεῖ κάτω, μακριά, στὴς θάλασσας τὸ βᾶθος. Ὅς καὶ τὸ ἀγαλμα εἶναι βουλιχαγμένο μαζί μὲ τᾶλλα πράγματα, ὕστερ' ἀπὸ τὸ ναυάγιο. Γι' αὐτὸ δὲν τὸ βλέπω παρὰ στὰ θολὰ, μέσ' ἀπὸ τὰ βαθυὰ νερά.

ΚΟΣΜΑΣ. Αὐτὸ μοναχὸ θὰ γλυτώσῃ, θὰ ζήσῃ αἰώνια· κὶ ὁ τόσος πόνος ἄδικ δὲ θὰ πανεθῆ, κ' ἡ